

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

27 февруари 1980 година *

По дело 170/78

Комисията на Европейските общности, за която се явява нейният юридически съветник, г-н Anthony McClellan, в качеството на представител, със съдебен адрес в Люксембург, в кантората на нейния юридически съветник г-н Mario Cervino, Jean Monnet Building, Kirchberg,

ищец,

подпомагана от

Италианската република, за която се явява по време на писмената фаза на производството посланик Adolfo Maresca, в качеството на представител, подпомаган от г-н Mario Fanelli, Avvocato dello Stato, и, по време на устната фаза на производството, г-н Ivo Maria Braguglia, Avvocato dello Stato, със съдебен адрес в Люксембург, в сградата на италианското посолство,

встъпила страна,

срещу

Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, за което се явява г-н R. D. Munrow, assistant treasury solicitor, в качеството му на процесуален представител, подпомаган от г-н Harry K. Woolf, of Inner Temple, адвокат, и г-н Peter Archer, Q. C., от Grey's Inn, със съдебен адрес в Люксембург, в сградата на посолството на Обединеното кралство,

ответник,

с предмет иск за установяване, че чрез неизвършване на отмяна или изменение на националните си разпоредби относно акцизите върху леките непенливи вина, Обединеното кралство не е изпълнило задълженията, които има по силата на член 95, параграф 2 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

В състав: г-н Н. Kutscher, председател на състав, г-н А. O'Keefe и г-н А. Touffait, председатели на състав, г-н J. Mertens de Wilmars, г-н Р. Pescatore, лорд Mackenzie Stuart, г-н G. Bosco, г-н Т. Коорманс и г-н О. Due, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Reischl,

секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

* Език на производството: английски.

Решение

1. С искова молба от 7 август 1978 г., Комисията депозира иск с цел установяване, че Обединеното кралство, чрез облагане на леките вина от прясно грозде (наричани по-нататък „вината“) с акциз, който относително е по-висок от налагания спрямо бирата, не е изпълнило задълженията, които има по силата на член 95, параграф 2 от Договора за ЕИО.

2. Комисията припомня, че преди присъединяването си към Общността, Обединеното кралство е облагало с мито вноса на вино и бира. Чрез Решение (ЕИО) № 73/189 от 27 февруари 1973 г. (ОВ L 197, стр. 7), прието по силата на член 38 от Акта за присъединяване, Комисията е разрешила на Обединеното кралство да остави в сила за допълнителен период от време до 1 януари 1976 г. фискалния компонент на въпросните мита. След това тези мита са били трансформирани в акцизни такси, които се прилагат без да се прави разлика относно произхода на стоките. По време на този преходен етап ставките на облагане са претърпели изменения, дължащи се, както на промени на данъчното законодателство на Обединеното кралство, така и на едновременното въвеждане на данък добавена стойност. Комисията счита, че като резултат от тези последователни промени ставката, с която се облага виното, е значително по-висока от нивото на разрешения през 1973 г. фискален компонент, и че освен това тя е била увеличена значително по отношение на ставката, прилагана спрямо бирата. Имайки предвид отношенията на конкуренция, съществуващи между двете стоки, Комисията счита, че прилаганата от Обединеното кралство система на облагане е дискриминационна, и като такава тя може да осигурява косвено предпазване на националното производство на бира.

3. По същество, правителството на Обединеното кралство не поставя под съмнение фактите, изложени от Комисията, по-специално по отношение на промяната на ставките на облагане. Но то оспорва твърдението, че прилагането на въпросните данъчни разпоредби може да бъде считано като влизащо в противоречие с изискванията на Договора. От една страна то твърди, че виното и бирата не могат да бъдат считани като конкурентни напитки, и че следователно липсва отношението на заменяеми продукти, което е необходимо условие за прилагането на член 95, алинея 2. От друга страна, дори да се признае, че съществува възможност за заменяемост между двете упоменати напитки, правителството на Обединеното кралство счита, че прилаганият спрямо вината режим на облагане няма предпазващ характер по смисъла на член 95, параграф 2.

4. Тъй като в представените от страните аргументи съществуват някои различия в мненията относно обсега и интерпретирането на член 95, Съдът ще разгледа предварително тези въпроси, преди да започне обсъждане на твърденията на страните.

Относно тълкуването на член 95

5. Член 95 има за цел в своята цялост да премахне пречките пред свободното движение на стоките и нормалните условия на конкуренция между държавите-членки чрез дискриминационно или предпазно прилагане на националното данъчно облагане. За тази цел параграф 1 забранява всяка данъчна разпоредба, ефектът от която води до по-високо облагане по независимо какъв начин, на вносните стоки в сравнение с

подобните национални стоки. Параграф 2 се прилага към данъчното третиране на стоките, които без да бъдат подобни съгласно изискванията на този критерий, се намират в състояние на частична или потенциална конкуренция с някои стоки от държавата-вносител.

6. За да се установи наличието на отношения на конкуренция по смисъла на член 95, параграф 2, е необходимо да се взема предвид не само настоящото състояние на пазара, но също така и възможностите за развитие в контекста на свободното движение на стоките в рамките на Общността и бъдещите възможности за тяхната заменяемост, които могат да възникнат благодарение на интензифицирането на търговския обмен, така че да се използват пълноценно възможностите за взаимно допълване на икономиките на държавите-членки, в съответствие с целите, определени в член 2 от Договора.

7. Когато между вносна стока и стока, произвеждана в страната, съществува такова отношение на конкуренция от вида, който е упоменат по-горе, член 95, параграф 2 забранява данъчните практики, които биха били „в състояние косвено да предпазват” стоката на държавата-членка вносител.

8. От представените на Съда аргументи става ясно, че страните не са напълно съгласни с условията за прилагане на тази разпоредба в настоящия случай. Комисията се опитва най-вече да докаже различното данъчно облагане, налагано на въпросните стоки. От своя страна правителството на Обединеното кралство набляга на факта, че в случая на член 95, параграф 2 не е достатъчно да се установи съществуването на различно облагане, а също и че Договорът изисква да се докаже реалното съществуване на предпазващия ефект на въпросната данъчна система. Но същевременно счита, че не е приведено такова доказателство.

9. Наистина параграф 1 и параграф 2 предвиждат различни условия по отношение на характеристиките на данъчните практики, забранени от член 95. Що се отнася до параграф 1, който се отнася до подобните продукти, които по дефиниция са лесно сравними, забраната се прилага когато определен данъчен механизъм е в състояние да доведе до по-високо облагане на вноската стока в сравнение с подобната национална стока. За сметка на това параграф 2, имайки предвид трудността, свързана с извършване на достатъчно прецизни сравнения между въпросните стоки, въвежда използването на по-общ критерий, по-специално косвената защита, постигана посредством системата на националното данъчно облагане.

10. Въпреки това е необходимо да се подчертае, че цитираната разпоредба е свързана с вида на въпросната данъчна система, по начин, при който не може да се изисква във всеки отделен случай предпазният ефект да бъде доказван чрез статистически данни. За прилагането на член 95, параграф 2 е достатъчно е да се установи, че определен данъчен механизъм, предвид неговите специфични характеристики, би могъл да доведе до появата на упоменатия в Договора предпазващ ефект. Така че без да се недооценява значението на позволяващите преценка данни, които е възможно да се получат от статистическата информация, позволяваща измерването на ефекта от определен данъчен механизъм, Комисията не може да бъде задължавана да предоставя цифрови данни относно реалното проявление на предпазващия ефект на оспорваната данъчна система.

11. Така че изтъкнатите от страните факти и аргументи относно делото трябва да бъдат преценявани в светлината на това тълкуване.

Относно въпроса за конкуренцията между виното и бирата

12. Според Комисията съществува отношение на конкуренция, и оттам възможност за заменяемост между виното и бирата, която за някои потребители е реална, а за всички останали е най-малкото потенциална. В действителност двете напитки принадлежат към една и съща категория алкохолни напитки, получени чрез естествена ферментация; и едното и другото могат да бъдат използвани за едни и същи цели като напитки за уголяване на жаждата или да се използват заедно с храната.

13. Правителството на Обединеното кралство оспорва това становище. Без да отрича общите характеристики на двете напитки, то подчертава, че те се получават в резултат на напълно различни производствени процеси. Виното притежава алкохолно съдържание (11° - 12°), което е три пъти по-високо от това на бирата (средно 3°). Структурата на цената на тези две напитки е напълно различна, като виното е значително по-скъп продукт от бирата. По отношение на потребителските навици правителството на Обединеното кралство отбелязва, че според отдавна наложила се традиция, бирата е популярна напитка, която се пие предимно на обществени места или по време на някаква трудова дейност, а потреблението Ж вкъщи и по време на хранене е незначителна. За сметка на това потреблението на вино има в по-голяма степен изключителен и особен характер от гледна точка на социалните привички.

14. Съдът счита, че становището на Комисията е обосновано в смисъл че не може да се отрече, че в известна степен въпросните две напитки са в състояние да удовлетворяват идентични нужди, така че е необходимо да се приеме, че съществува известна степен на заменяемост между тях. При измерване на възможната степен на заменяемост, не е възможно то да се ограничава само до потребителските навици, съществуващи в една от държавите-членки или в определен регион. В действителност тези навици, които се изменят значително във времето и пространството, не могат да бъдат приемани като нещо непроменливо; така че данъчната политика на една от държавите-членки не трябва да служи за формиране на определени потребителски навици с цел утвърждаване на дадено предимство, придобито от нейната национална промишленост при усилията Ж те да бъдат удовлетворени.

15. Същевременно трябва да се признае, както твърди и правителството на Обединеното кралство, че съществуват значителни разлики между виното и бирата от гледна точка на производствените процеси и естествените свойства на тези напитки. Виното е селскостопански продукт, получаван чрез прилагането на методи на интензивно земеделие, тясно свързан с особеностите на землището, в което се произвежда, и на климата, и притежаващо по тази причина характеристики, отличаващи се с огромно многообразие, докато бирата, която се произвежда от суровини, които са в много по-малка степен зависими от горепосочените фактори, е много по-подходяща за прилагане на методите на промишлено производство. Разликата в производствените условия обуславя за двата продукта дотолкова различни структури на цената, че въпреки отношението на конкуренция между готовите продукти, е много трудно да се правят сравнения от гледна точка на данъчното облагане.

16. Тези различия между двата продукта водят до извеждането на преден план на един от аспектите на проблема, който представлява необходимо условие за извършване на всяка правна преценка и който не е бил взет предвид. Всъщност според представената пред Съда аргументация, Комисията изглежда че приема имплицитно, че при нормално отношение на конкуренция виното и бирата би трябвало да бъдат облагани с еднакво по тежест данъчно бреме. Такава е и концепцията, която както изглежда обуславя предложението за директива относно налагането на хармонизиран акциз върху виното, което Комисията предложи на Съвета през 1972 г. (ОВ С 43, стр. 32). В преамбюла на това предложение Комисията констатира съществуването на „нарушения на конкуренцията”, дължащи се на липсата на акциз върху виното в някои от държавите-членки. Наскоро в отговора на Комисията от 4 януари 1978 г. (ОВ С 42, стр. 35) на парламентарен въпрос № 756/77 на г-н Pisoni, бе представена сравнителна таблица, която показва че в страните-винопроизводители от Общността, производството на вино е напълно освободено от налози върху потреблението или се облага със съвсем символичен акциз, докато както става ясно, в тези държави върху бирата се налагат такси. Комисията не е отбелязала какво би трябвало да бъде според нея адекватното съотношение на облагане между двата продукта, които тя счита като конкурентни. Обаче вземането на позиция по този предварителен въпрос в срокове, които биха позволили да се измерят с достатъчна сигурност ефектите от решение на Съда относно данъчното третиране на двата продукта в рамките на цялата Общност, се налага като необходимо предварително условие за решаване на делото, повдигнато срещу Обединеното кралство.

Относно метода за сравняване на двата продукта

17. В своето мотивирано становище и по време на депозирането на иска си, Комисията най-вече набляга на обстоятелството, че при равен обем, виното във Обединеното кралство се облага с по-тежко данъчно бреме, което е приблизително пет пъти по-високо от облагането на бирата. Тъй като този критерий за сравнение бе остро оспорен от правителството на Обединеното кралство, поради обстоятелството, че става дума за два продукта, притежаващи различно алкохолно съдържание, Комисията изтъкна други критерии за сравнение: от една страна алкохолното съдържание на единица обем, което също така показва, че данъчното облагане на виното е по-високо с около 50 % от това на бирата; от друга страна съотношението между фискалния компонент и цената на стоката, предоставена на потребителя. Този метод за сравнение също така показва, че съществува дискриминация по отношение на виното. Всички тези критерии за сравнение се оспорват от правителството на Обединеното кралство, което счита че когато сравнението се базира единствено на обема, е необходимо да се сравняват мерните единици, които обичайно се използват при предлагане на тези стоки за продажба, а по-специално „чашата вино” и „пинтата бира”; всъщност се оказва, че тези две обичайни мерни единици се облагат с приблизително еднакво данъчно бреме.

18. В края на писмената фаза на производството, Съдът поиска от страните да уточнят в присъствие на всяка от тях своите тези въз основа на изчисление, позволяващо извършването на сравнение между данъчната тежест, наложена на всеки от въпросните продукти. Представените обяснения показват, че нито вземането под внимание единствено на обема на двете напитки, нито сравнението между обичайните мерни единици, използвани при потреблението, не е в състояние да предостави подходяща основа за сравнение. Това се отнася също така и до сравнението, направено въз основа на влиянието на данъчната тежест върху продажната цена на двата вида напитки, като

се има предвид обстоятелството, че дори и да е относително лесно да се установи средната цена на бирата, е трудно да се определи представителна база за сравнение за вината, характеризиращи се с голям ценови диапазон.

19. От критериите, изтъкнати от страните, единственият който позволява извършването на адекватно и поне в известна степен обективно сравнение, е оценката на влиянието на данъчното бреме спрямо алкохолното съдържание на въпросните напитки. Вземането предвид на този критерий позволява да се установи, че понастоящем данъчното облагане на виното във Обединеното кралство е приблизително 50 % по-високо от това на бирата, ако се приеме че се отнася до напитки, които имат от 11° до 12° и от 3° до 3,7° алкохолно съдържание. Така става ясно, че данъчната тежест, която се понася от двата продукта, не е еднаква, въпреки че разликата според този критерий е по-малка, отколкото се получаваше според първоначалните твърдения на Комисията, основаващи се на сравнение единствено на обемите на напитките. Въпреки това трябва да се отбележи, че според италианското правителство в действителност разликата е по-голяма, като се вземат предвид обикновените трапезни вина, тоест точно тези, които биха могли да влизат в конкуренция с бирата, които обикновено имат 9° или 10° алкохолно съдържание, което означава, че дискриминационната разлика в облагането е около 125 % или 100 %.

20. В заключение, и като се има предвид отбелязаното по-горе относно определянето на адекватно съотношение между облагането на двата продукта, може да се заключи, че според единствения критерий, който позволява, макар и по несвършен начин, извършването на обективно сравнение на прилаганото данъчно облагане съответно на виното и бирата, става ясно, че виното във Обединеното кралство се облага с относително по-високо данъчно бреме отколкото бирата.

Относно въпроса за предпазващия характер на оспорваната система на облагане

21. В това отношение правителството на Обединеното кралство отбелязва, че съгласно член 95, параграф 2 Комисията би трябвало да разгледа въпроса дали оспорваната данъчна система притежава предпазен характер по отношение на националното производство на бира. Вместо да представи такова доказателство, Комисията се е опитала да докаже единствено различното данъчно облагане, прилагано по отношение на двата продукта. Но според правителството на Обединеното кралство, оспорваната данъчна система не е създала пречки за увеличаването на вноса на вино през разглеждания период и промените, настъпили в ставките на облагане, не са имали никакво забележимо влияние относно нивата на потребление, така че не е възможно да се приеме наличието на предпазващ ефект на прилаганата система на облагане.

22. От своя страна Комисията изтъква, че сравнението с обема на продажбите на вино на други пазари, по-специално в страните от Бенелюкс, показва че в Обединеното кралство пускането на пазара на същия продукт е било възпрепятствано от ефекта на оспорваната данъчна система. Но тя критикува от тази гледна точка най-вече обстоятелството, че след присъединяването Ж към Общността, при трансформиране в акцизи на съществуващите дотогава мита, Обединеното кралство е повишило постепенно прилагания към виното налог в по-голяма степен спрямо налога, прилаган към бирата, докато преди това спрямо виното дълго време е била прилагана облекчена данъчна тежест и двата продукта са били приблизително на едно ниво от гледна точка на облагането към момента на присъединяването на Обединеното кралство към

Общността. Като се сравняват нивата на облагане на двата продукта към 1 януари 1973 г. и към момента на депозирането на иска, въз основа на данните, предоставени от самото правителство на Обединеното кралство, Комисията констатира по отношение на виното относително увеличение от 102 % на нивото на облагане, докато за бирата това увеличение е едва 59 %.

23. Според Комисията, това развитие съответства на тенденция, констатирана и в някои други държави-членки. С цел това развитие да бъде възпрепятствано, Комисията приема на 5 декември 1975 г. Препоръка (ЕИО) № 76/2 относно облагането на вината (ОВ 1976 г., L 2, стр. 13), като обръща внимание на негативните последици от него за пазара на вино в рамките на Общността, и призовава засегнатите държави-членки на намалат значително ставките на въведените акцизи и най-малко да се откажат от всяко увеличаване на събираните понастоящем мита. Обединеното кралство въобще не е взело под внимание тази препоръка. Комисията добавя по време на процедурата, че е разтревожена от факта, че по този начин прекалено тежкото данъчно облагане в някои държави-членки може да превърне в „луксозен продукт” една стока, която е предмет на всекидневно потребление в други държави.

24. Съдът счита, че при сравняване на развитието на въпросните два данъчни режима, се вижда тенденция за предпазване спрямо вноса на вино във Обединеното кралство. Въпреки това, като се имат предвид несигурността, съществуваща, както по отношение на характеристиките на отношението на конкуренция между виното и бирата, така и по въпроса за адекватното съотношение на нивото на облагане на двата продукта по отношение на цялата Общност, Съдът не счита че е в състояние да се произнесе на този етап относно оспорваното изпълнение на задълженията от страна на Обединеното кралство. Той приканва Комисията и Обединеното кралство да направят отново преглед на спорния въпрос, като вземат предвид изложените по-горе съображения, и да изпратят доклад до Съда в определен срок или относно всяко решение на спора, до което двете страни достигнат, или относно становищата на всяка една от тях, като се имат предвид правните основания, произтичащи от настоящото съдебно решение. Страната, встъпваща в съдебното производство като подпомагаща, ще има възможност да представи на Съда своето становище в подходящ момент.

По изложените съображения,

Съдът

преди да обяви своето решение относно депозирания от Комисията иск за изпълнение на задълженията, реши:

1. Страните трябва да направят отново преглед на спорния въпрос, като вземат предвид правните съображения на настоящото решение, и да изпратят доклад до Съда относно резултата от този преглед най-късно до 31 декември 1980 г. Съдът ще се произнесе окончателно след тази дата, като вземе предвид представените му доклади, или без да ги взема предвид, ако те не бъдат предоставени.

2. Отлага за по-късно вземането на решение относно съдебните разноски.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 27 февруари 1980 година.

Подписи